

Lausuntoaikataulu:

Lausunnon valmisteluaikataulu ja verkkokyselyyn vastaamisen aikataulu on ollut erittäin haastava kuntien ja asukkaiden näkökulmasta. Lausuntopyyntö saapui kuntiin 24.10. ja lausuntojen määräaika on 14.11. Lausunnon valmisteluaika on erittäin lyhyt. Jokelan kehittämisverkoston toimialueeltakin useat yhdistykset ovat ilmaisseet haasteita lausua tästä tärkeäksi pitämästään asiasta kohtuuttoman lyhyen aikataulun vuoksi. Lausuntojen antamiselle tulisi jatkossa varata selkeästi pidempi käsittelyaika. Säädosvalmistelussa kohtuullisena pidetty lausuntoaika on vähintään 6-8 viikkoa ja sitä tulisi noudattaa myös hyvinvointialueen lausunnoissa.

Jokelan sote-yksikkö ja sen tarve alueen asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

Tuusulan kunta pitää tärkeänä säilyttää Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköt. Niiden tulevaa tarvetta tulee jatkossa arvioida suhteessa väestöpohjaan ja tulevaan väestökehitykseen, kriittisten lähipalveluiden tarpeeseen, liikkuvien palveluiden toteuttamiseen ja käytössä olevien kiinteistöjen hyvään kuntoon.

Jokelan alueilla on Tuusulan kunnan väestösuunnitteen mukaan maltillista väestönkasvua koko suunnitekauden 2024 - 2046 ajan. Jokelan alueen väestön odotetaan kasvavan n. 1400 - 1500 asukkaan verran vuoteen 2040 mennessä. Jokelan elinvoimaisuus rakentuu toimivien peruspalvelujen varaan: Kaupat, liikkuminen, varhaiskasvatus, koulut ja toimivat terveydenhuollon palvelut ovat asukkaille keskeisen tärkeitä ja luovat alueelle vetovoimaa sekä elinvoimaa ja hyvinvointia. Ne lisäävät asumisen turvallisuutta ja mahdollistavat myös ikääntyvän väestön kotona asumisen mahdollisimman pitkään, mikä on myös hyvinvointialueen keskeinen tavoite.

Jokela saavuttaa kasvua erityisesti lapsissa ja lapsiperheissä, joten näiden ryhmien palveluiden saavutettavuuden varmistaminen on tärkeää huomioida myös hyvinvointialueen palveluverkon kehittämisessä. Tuusulan väestö ikääntyy voimakkaasti, minkä vuoksi myös ikääntyvien asukkaiden palveluiden turvaaminen korostuu jatkossa. Niin ikääntyvien kuin lapsiperheiden määrän lisääntyminen lisää tarvetta tuottaa kriittisiä lähipalveluita kiinteissä sote-yksiköissä ja liikkuvina palveluina Jokelassa.

Jokelan terveysaseman väestöpohjaan voi luontevasti laskea osan Hyvinkään (esim. Takoja, Palopuro, Suomies jne.) ja Nurmijärven (esim. Nukari) alueiden asukkaita. Näiden alueiden asukkaat käyttävät Jokelan palveluita monipuolisesti (mm. varhaiskasvatus, koulu, kaupalliset palvelut, harrastukset jne.), joten on

luontevaa, että nämä lähialueiden asukkaat käyttävät myös sote-palveluita Jokelassa, kunhan palvelut ovat heille saavutettavia.

On tärkeää kehittää palveluita sekä palveluiden verkostoa yhdessä asukkaiden ja kuntien kanssa. Keusotella on kunnioitettava tehtävä ja visio palveluiden tarjoamisesta laajalla skaalalla kaikenikäiselle väestölle. Suunniteltu sote-keskusten verkoston suppeus haastaa kuitenkin asukkaiden hyvinvoinnin sekä yhdenvertaisuuden. Pelkäämme verkoston harkitsemattoman supistamisen johtavan erityisesti akuuttihoitoon ja erikoissairaanhoidon kulujen kasvuun, kun asukkaat eivät pääse riittävän sujuvasti ennaltaehkäiseviin sekä kevyemmän terveydenhoidon tai sosiaalihuollon palveluihin. Tämän vuoksi näemme Keusoten suunnitelman palvelupisteiden sijoittumisesta haasteellisena.

Keusoten suunnitelma palvelujen verkostosta pohjautuu ajatukseen 30 minuutin saavutettavuudesta omalla autolla. Mielestämme palvelujen verkostoa tulisi suunnitella asiakas- ja tarvelähtöisesti. Erityisesti Jokelassa monen asukkaan liikkuminen perustuu lähellä oleviin peruspalveluihin sekä julkiseen raideliikenteeseen. Tämän vuoksi perheissä on usein vain yksi auto tai ei autoa lainkaan. On monia asukasryhmiä, joille liikkuminen Hyvinkäälle tai Järvenpäähän vaikeuttaa palveluihin pääsyä: esimerkiksi ikääntyvät, heikommassa taloudellisessa asemassa olevat, liikuntarajoitteiset ja nuoret. Palveluverkon fyysinen tiivistäminen ei edistä asukkaiden palvelutarpeisiin vastaamista tai asukkaiden yhdenvertaisuuden toteutumista.

Nuoret käyttävät sote-palveluita eikä heillä ole mahdollisuutta kulkea palveluihin omalla autolla. Näin palvelujen lakkauttaminen Jokelasta ja niiden tarjoaminen jatkossa esim. Hyvinkäällä tai Järvenpäässä rajoittaa nuorten mahdollisuutta käyttää palveluita ja myös heidän itsenäisyyttään sote-palvelujen käyttäjinä. Erityisesti nyt kun oppilashuollon henkilöstön saatavuudessa on suuria haasteita eikä oppilashuollossa pystytä hoitamaan edes lakisääteisiä palveluita ja lisäksi nuorten pahoinvoinnin lisääntymistä raportoidaan mm. kouluterveyskyselyissä, ei voida vaikeuttaa lisäksi muidenkin sote-palvelujen saavutettavuutta nuorille. Esimerkiksi nuorisoasema on keskeisen tärkeä palvelu, joka pitää pystyä tarjoamaan lähipalveluna tarvittaessa myös fyysisesti.

Digitaalisilla palveluilla voidaan täydentää palvelutarjontaa, mutta digitaalisen palvelun rinnalla tulee aina olla myös toisenlainen vaihtoehto. Esimerkiksi ikäihmisten joukossa tulee vielä pitkään olemaan henkilöitä, jotka eivät pysty asioimaan digipalveluissa. Vaihtoehtoja digitaalisille palveluille voivat olla mm. kodin lähelle tuotava liikkuvat palvelut sekä fyysisessä toimipisteessä tarjottu palvelu. Tällä hetkellä Keusoten liikkuvat palvelut eivät ole niin hyvin kehittyneitä, että niillä pystyttäisiin korvaamaan fyysisen toimipisteen lakkauttaminen esimerkiksi Jokelassa. Keusote ei myöskään ole antanut minkäänlaista kuvaa siitä, miten palvelut järjestettäisiin toimipisteiden lakkauttamisen jälkeen. Korvaavien palveluiden tulee toimia välittömästi nykyisen palvelupisteen palveluiden lakatessa ja siksi ennen kuin edes mietitään toimipisteiden lakkauttamisia, tulee palveluita kehittää niin, että esimerkiksi liikkuvat palvelut pystyvät toimimaan todellisena vaihtoehtona fyysisessä palvelupisteessä tarjotulle palvelulle. Odotamme hyvinvointialueen luovan

konseptin kuvaamaan sote-yksiköiden palveluita sekä seiniä korvaavien liikkuvien palveluiden toteuttamista ennen kuin palveluverkkomuutoksia on mahdollista toteuttaa. On tärkeää ottaa kunta ja muut yhteistyökumppanit mukaan tähän suunnitteluun, jolloin myös mahdolliset synergiaedut palveluiden järjestämisessä voidaan saada hyödynnettyä.

Palveluverkkosuunnitelmassa suunnataan vahvasti digipalvelujen varaan, mutta olemme huolissamme, että suunnitelmassa ei ole mitään mainintaa digipalvelujen saavutettavuudesta apuvälineillä (erityisesti aistivammaiset), tai tilojen ja palvelujen fyysisestä esteettömyydestä. Tilojen ja palvelujen esteettömyys ja digipalvelujen saavutettavuusominaisuudet vaikuttavat olennaisesti siihen, voivatko vammaiset ihmiset niitä tosiasiaassa käyttää. Esteettömyys tulee ehdottomasti huomioida myös liikkuvien palvelujen kohdalla, muuten niitä eivät vammaiset ja myöskään monet ikääntyneet liikuntarajoitteiset ihmiset voi käyttää.

Lisäksi ennen toimipisteiden supistamista tulee määritellä konkreettisesti ja riittävän tarkasti ne palvelut, jotka tulee olla tarjolla lähipalveluna. Tällaisia palveluita ovat ainakin: sairaanhoitajan vastaanotto, neuvola, osa suun terveydenhuollon palveluista, laboratoriopalveluita sekä sosiaalihuollon palveluita kuten nuorisoasema, sosiaaliohjaus ja perheneuvola. Lääkäripalveluita tulisi Jokelassa pystyä tarjoamaan jatkossa ainakin osan viikosta. Mikäli oman henkilöstön saatavuus ei lääkäripalvelua mahdollista, tulisi selvittää myös esim. ostopalvelun mahdollisuus. Lähipalveluissa tulee tarjota myös ennaltaehkäiseviä palveluita, joiden avulla tuetaan asukkaiden ja erityisesti ikäihmisten terveyttä, hyvinvointia ja kotona pärjäämistä. Näin voidaan saavuttaa merkittäviä kustannushyötyjä - jopa huomattavasti merkittävämpiä kuin tilavuokrissa säästämällä nyt tavoitellaan. Riittäväillä lähipalveluilla voidaan hillitä raskaampien palveluiden tarvetta sekä hillitä kustannusten kasvua väestön ikääntyessä.

Koska korvaavia tiloja tai tapoja näiden palveluiden järjestämiselle ei toistaiseksi ole tiedossa, Jokelassa tulee kyetä säilyttämään kiinteä toimipiste, joissa on tarjolla rajattua sosiaali- ja terveyshuollon palvelua vähintään nykyiseen tapaan. Palvelutarjontaa suunnitellessa tulee huomioida erityisesti niille kohderyhmille, joille kauempana sijaitsevien palveluiden käyttäminen olisi haastavaa sekä liikaa voimavaroja kuluttavaa. Palveluita sekä palvelutarjontaa on syytä kehittää jatkuvasti esim. liikkuvien palveluiden kehittyessä ja myös Jokelan alueen asukasmäärän lisääntyessä.

Mahdollinen Jokelan ja jatkossa Kellokosken palveluiden supistaminen lisäisi merkittävästi painetta jo ruuhkautuneen Järvenpään JUSTin hyvinvointikeskuksen palveluiden käyttöön. Jokelan palveluiden supistaminen lisäisi painetta Järvenpään lisäksi myös Hyvinkään sote-keskuksen palveluihin. JUST:n ja Hyvinkään hyvinvointikeskusten kapasiteetti ei riitä palvelemaan jopa 20-30 % kasvavaa asiakasmäärää. Jokelan terveysasema on kunnan tilapalvelujen selvitysten mukaan hyvässä kunnossa eikä siihen kohdistu merkittäviä korjaustarpeita lyhyellä, keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi Jokelan terveysaseman lakkauttamisen sijaan tulisi nyt keskittyä kehittämään elinvoimaisen ja kasvavan alueen palveluita yhdessä kunnan, alueen yhdistysten, yritysten, asukkaiden ja

muiden toimijoiden kanssa. Jokelan kehittämisverkosto on myös mielellään käytettävissä, kun tätä kehittämistyötä lähdetään viemään eteenpäin.